

koncentrované zástavby podél komunikace se na katastru obce lokality s pasekářským osídlením. V koncentrované zástavbě předuk domů s hospodářským záze-pelišových pasekách, rozptýlenou avby můžeme dodnes vysledovat né. Je bohužel skutečností, že tra-ské usedlosti jsou dnes radikálně ny a modernizovány, takže na-dlosti čp. 273, 20, 104 či čp. 108 í tradiční valašské usedlosti již jen istickou skladbou. Poslední valaš-ice v Račném čp. 253 je ve velmi chnickém stavu, je neudržována ajímavou drobnou stavbou v údolí kaplička sv. Anežky realizovaná větové válce.

í roubené domy v lokalitě Popeli-cy byly již rovněž zmodernizová-hoval pouze roubený chlév a rou-samostatné poloze U Sekule stojí atně stojící napůl roubenou a napůl ve svahu nad železniční tratí stojící tí i architektonickým řešením evo-yužívání svědčí dodnes zachované bydlený a chátrá.

(JN)



Stavení čp. 169

Liptál



Roubený dům Hruškových, stav po obnově

Liptál je jednou z nejstarších, nejdelších a nejzajímavějších obcí na okraji Vizovické a Hostýnské vrchoviny, na zlomu mezi Vizovicem a Vsetínkem. Konečně tato obec v historii patřila jako zboží ke klášteru vizovickému poměrně dlouhý čas a teprve od roku 1666 byla přičleněna ke Vsetínskému panství. Stavební vývoj sídla je spojen s místními přírodními podmínkami a historickými ději. Fojtství, obydlí zakladatele ve středu vsi, bylo přestavěno na zámeček a samostatné hospodářské budovy. Prudká horská řeka uživila svojí vodou tři vodní mlýny a pilu. Kromě toho zde vyrostl pivovar a palírna, rovněž ve středu obce, proti zámečku. V současnosti je na tomto místě budova obecního úřadu a kulturního domu v sousedství se zděnými domky z přelomu 19. a 20. století. Obyvatelstvo se živilo převážně zemědělstvím a podél potoka vznikaly postupně usedlosti, selské statky i drobné chalupnické a řemeslnické chalupy, zčásti roubené a záhy také zděné. V zimních měsících se obyvatelé živilí podomáckou výrobou šindele, hřebíků a zpracováním lnu. Veškeré rukodělné práce se konaly v domácnosti, a k této činnosti byly upraveny také interiéry i bezprostřední okolí příbytku.

Nejhustší osídlení provází povodí Rokytenky. Výrazné soubory staveb jsou však také situovány ve značné vzdálenosti od centra, a to těsně pod vrchem Syrakovem, který tvoří hranici mezi Vizovicem a Vsetínkem. Relikty tradiční liptálské architektury, ať již obytné nebo hospodářské, jsou vystavěny z přírodních materiálů, z dřeva a kamene, z hliněných nepálených a posléze pálených cihel. Jsou orientovány štítem, ale také okapovou stranou k řece a komunikaci směřující od Vsetína přes Všeminu a Slušovice do Zlína. Střechy jsou převážně sedlové, kryté pálenou taškou. Velkou pozornost věnovali liptálští tesaři štítům domů. Nezřídka byly zdobeny jednoduchou výzdobou, slovy žalmů nebo ozdobně zpracovanými údaji o stavebníkovi. Do jisté míry jde o vazbu ke konfesi obyvatel, kteří se hlásili k evangelickému náboženství. K nejvýraznějším stavebním dokladům 19. a první poloviny 20. století patří čp. 164 - roubený dům v *kožiše*, dům s kůlnou



Bohatě zdobená zděná usedlost na návsi

čp. 229 a dílna řezbáře umístěná ve starém roubeném domku blízko středu vsi. Jako ostatní dochované domy byla chalupa stavebně upravena. V pravidelném půdoryse se vstupuje do síně, zčásti rozšířené v obytnou kuchyň. Po levé straně síně je světnice, zařízená jako řezbářská dílna, na opačné straně se nachází obytná místnost vybudovaná z bývalého chléva.

Další roubená stavení nesou čp. 147 a 301. V obci se nachází roubené stodoly

a velké kůlny bedněné z prken do zděných sloupů i objemné konstruované z užších prken. V lokalitě Háj se nachází seníky se sklepy, zvané Geržikovy sklepy. V obci jsou vybudovány dva kostely, katolický chrám sv. Archanděla Michaela roku 1796 a mohutný evangelický kostel postavený na místě staršího, zbořeného v letech 1904 -1907.

Liptál proslul svými folklorními slavnostmi, které mají nejen zastoupení valašských souborů, ale hostí na poměrně rozsáhlém stadionu také soubory zahraniční, dokonce ze zámoří. V obci panuje čilý kulturní život, v němž relikty tradičních domů mají svůj význam. Jako obec s všestranným rozvojem podpory kulturního života obyvatel se stal Liptál roku 2006 *Vesnicí roku*.

(VK)



Geržikovy sklepy s roubenými seníky

Obec
a v pahorku
směrem k
o Loučce p



Zástav
vytváří n
usedlosti
usedlosti
tvar trojú
jádro ob
obou stra
20. stole
Meziříčí
roubené
stavební
zastoupe
nebo troj
v jedné
jen něko
čp. 119,
čp. 1, ch
Za p
jícími ch
původní
s malou
kou kryt
okno. F
okapově



Lidové stavby známé neznámé
Zlínský kraj - Vsetínsko

Kolektiv autorů Slováckého muzea

Vydalo

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, příspěvková organizace,
Zlínský kraj a Národní památkový ústav, ú. o. p. v Kroměříži
v roce 2010 za podpory Ministerstva kultury ČR
v rámci grantového úkolu ministerstva kultury
číslo 50-181/2009-LK/ORNK

Identifikace a dokumentace tradičního lidového stavitelství ve Zlínském kraji

III. Vsetínsko

Autoři textů a fotografií: Mgr. Olga Floriánová, Mgr. Petr Hlavačka, PhDr. Věra Kovářů,
Ing. arch. Jaroslav Novosad, PhDr. Alena Prudká a PhDr. Jana Spathová
Foto na obálce: Roubené stavení čp. 132 z Valašské Senice (autor: Mgr. Olga Floriánová)

Redakční příprava: Mgr. Olga Floriánová

Odpovědný redaktor: PhDr. Ivo Frolec

Tisk: Agentura NP, Staré Město

Náklad 1000 ks

ISBN 978-80-86185-92-7

Neprodejně